

Oikeusministeriö

PL 25

00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö 15.1.2004 OM 32/41/2002

16.02.2004
Oel 32 41 2002
OM 028:00/2002

lau

Stakesin lausunto työryhmän loppumietinnöstä "Ihmissalakuljetus, lapsipornografia ja Palermon yleissopimuksen lisäpöytäkirjat"

Työryhmän tehtävänä on ollut laatia ehdotus ihmiskauppaa koskeviksi rangaistussäännöksiksi sekä muutokset rikoslakiin laittoman maahantulon ja lapsipornografiaa koskeviin sääntelyihin. Lisäksi työryhmän oli valmisteltava kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen YK:n yleissopimuksen (Palermon yleissopimuksen) ihmiskauppaa ja maahanmuuttajien salakuljetusta koskevien lisäpöytäkirjojen kansallinen täytäntöönpano.

Ihmiskauppa ja laittoman maahantulon järjestäminen

Stakes on aikaisemmassa lausunnossaan (1.10.2003) katsonut, että ihmiskauppaa ja törkeää ihmiskauppaa koskevien rangaistussäännösten lisääminen rikoslakiin on perusteltua, samoin oikeushenkilön rangaistusvastuun ulottaminen koskemaan paritusta, törkeää paritusta, ihmiskauppaa ja törkeää ihmiskauppaa. Stakes on kannattanut myös esitystä telekuuntelun mahdollistamisesta näitä rikoksia epäiltäessä.

Työryhmän ehdottamat laittoman maahantulon järjestämistä ja sen törkeää tekemuotoa koskevat säädökset ovat myös perusteltuja. Vaikka Suomessa ei toistaiseksi ole esiintynyt kovinkaan suurimuotoista toimintaa, on sen lisääntyminen varsin todennäköistä.

Lapsipornografia

Työryhmä esittää, että useiden muiden maiden tavoin lapsen ikärajana pidettäisiin 18 ikävuotta kun arvioidaan, liittyykö sukupuolisiveellisyttä loukkaava kuva alaikäiseen. Kansainvälisen yhtenäisyyden vuoksi tämä on tarkoituksenmukaista, ja se vastaa esimerkiksi lastensuojelulain ikärajoja.

Tämän määrityksen kanssa ristiriitainen on 18 §:n ehdotettu viimeinen momentti, jonka mukaan säädöstä ei sovellettaisi, jos kuva esittää kuusitoista vuotta täyttänyttä henkilöä, jonka suostumuksella kuva on valmistettu hänen yksityistä käyttöönsä varten, ja jos osapuolten iässä tai henkisessä ja ruumiillisessa kypsyysässä ei ole suurta eroa. Tämä poikkeus on sillakin tavoin ristiriitainen pykälän sisällölle, että tarkoituksenahan on sanktioida nimenomaan kuvan levittäminen tai sen yritys. Samalla perusteella ensimmäisessä momentissa oleva sana

"valmistaminen" jää tulkinnanvaraiseksi. Lienee kohtuutonta rangaista valokuvaaliikkeitä, joihin joku yksityinen vie kuvansa valmistettavaksi yksityiskäyttöä varten.

Samanlainen poikkeussäännös tulisi poistaa myös 19 §:stä. Kun tarkoitus on sanktioida sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan hallussapito, ei lainsäädäntöön ole perusteltua jättää tällaisia alaikäisen suostumukseen perustuvia aukkoja. Tavanomaisista hellyydenosoituksista otetut kuvat jäisivät joka tapauksessa tämän lain ulkopuolelle.

Muihin esitettyihin säädöksiin Stakesilla ei ole huomauttamista.

Palermón yleissopimuksen lisäpöytäkirjat

Stakes ei anna erillistä lausuntoa Palermón yleissopimuksen lisäpöytäkirjoista vaan yhtyy työryhmän esitykseen, että Suomi hyväksyisi ihmiskauppaa ja maahanmuuttajien salakuljettusta koskevien lisäpöytäkirjojen kansallisen täytäntöönpanon.

Pääjohtaja

Vappu Taipale

Tulosaluejohtaja

Sirpa Taskinen